

Kommunene i Oslo og Viken
v/kommunedirektør

Kommunens rutiner og informasjon til ansatte i skolen om meldeplikten til barnevernet

Statsforvalteren i Oslo og Viken mottar i økende grad henvendelser fra foreldre til elever i skolen om rutinemessige meldinger til barneverntjenesten på grunn av høyt fravær.

Vi har også mottatt henvendelser fra organisasjoner og privatpersoner som gjelder hvilken informasjon kommunene gir om meldeplikten til barnevernet i interne rutiner og på kommunens nettsider. Blant annet har vi fått oss forelagt eksempler på skoler som opererer med et fast antall fraværsdager eller timer som bakgrunn for å sende bekymringsmelding til barneverntjenesten. Det vises også til at informasjonen som blir gitt til offentlige meldere på nettsidene til flere kommuner i Viken, herunder også innholdet i veiledere og rutiner, ikke samsvarer med gjeldende rett eller er upresis når det gjelder omtale av både meldeplikt og taushetsplikt. Blant annet blir det vist til nettsider som mangler informasjon om at det er *alvorlig omsorgssvikt* som gir offentlige ansatte grunnlag for å sette taushetsplikten til side og melde fra til barnevernstjenesten. Flere av kommunene det blir vist til har informasjon på sine nettsider som gir inntrykk av at *bekymring* for et barn er tilstrekkelig grunnlag for at meldeplikten utløses, for eksempel:

- «Hvis du er bekymret for om et barn får god nok omsorg, bør du melde fra til barnevernet.»
- «Offentlig ansatte har meldeplikt ved bekymring»
- «Skoler, barnehager og andre offentlige instanser har plikt til å kontakte barnevernstjenesten dersom de vurderer at det er grunn til bekymring»
- «Det er foresattes ansvar å få eleven på skolen, og når de ikke klarer denne foreldreoppgaven, må barnevernet bistå foreldrene.»

Statsforvalterens vurdering

Informasjon vi har mottatt over lengre tid indikerer at ansatte i skolene i Oslo og Viken ikke har tilstrekkelig kjennskap til reglene om, og grensedragningen mellom, taushetsplikt og opplysningsplikt til barneverntjenesten. Dette støttes av barne- og familieminister Kjersti Toppe, som blant annet har uttalt at: «Kunnskap om riktig meldepraksis i skolen må styrkes»

<https://www.aftenposten.no/norge/i/Xqrr8b/toppe-vil-rydde-opp-hoeyt-fravaer-alene-skal-ikke-vaere-nok-til-at-skolen-melder-bekymring-til-barnevernet>).

Rettslig grunnlag:

Ansatte i kommunen og på skolen har taushetsplikt om alle personopplysninger som de får kjennskap til gjennom jobben. Dette følger av forvaltningsloven § 13, og opplæringsloven § 15-1.

Meldeplikten til barnevernet er en hjemmel for å sette taushetsplikten til side. For ansatte i skolen går dette fram av opplæringsloven § 15-3 som beskriver i hvilke tilfeller opplysningsplikten til barnevernet går foran taushetsplikten:

- a) når det er grunn til å tru at eit barn blir eller vil bli mishandla, utsett for alvorlege manglar ved den daglege omsorga eller anna alvorleg omsorgssvikt,*
- b) når det er grunn til å tru at eit barn har ein livstruande eller annan alvorleg sjukdom eller skade og ikkje kjem til undersøking eller behandling,*
- c) når det er grunn til å tru at eit barn med nedsett funksjonsevne eller eit spesielt hjelpetrengande barn ikkje får dekt sitt særlege behov for behandling eller opplæring,*
- d) når eit barn har vist alvorlege åtferdsvanskar i form av alvorlege eller gjentatte brotsverk, problematisk bruk av rusmidler eller ei anna form for utprega normlaus åtferd,*
- e) når det er grunn til å tru at eit barn blir eller vil bli utnytta til menneskehandel.*

Taushetsplikten kan bare settes til side dersom minst ett av vilkårene over (bokstav a – e) er oppfylt.

Bestemmelsen viser at meldeplikten kun utløses i særskilt alvorlige tilfeller. En generell bekymring for et barn, som ikke kan knyttes til foreldrenes omsorgsevne, er ikke tilstrekkelig grunn til å tilsidesette taushetsplikten ved å melde bekymring til barnevernet.

Høyt skolefravær alene er ikke et tilstrekkelig grunnlag for å sende bekymringsmelding til barneverntjenesten, jf. opplæringsloven § 15-3 bokstav a-d. Å melde bekymring til barneverntjenesten vil som hovedregel først være aktuelt i de tilfeller hvor fraværet kan knyttes til omsorgssituasjonen til barnet. Dersom dette ikke er tilfellet, er det etter vår vurdering ikke barnevernstjenestens ansvarsområde å undersøke bakenforliggende årsaker til skolefraværet. Før skolen sender bekymringsmelding til barneverntjenesten ved høyt skolefravær, må den foreta en selvstendig helhetsvurdering av om de objektive vilkårene i opplæringsloven § 15-3 er oppfylt. Denne vurderingen skal dokumenteres. Den enkelte skole kan derfor ikke ha standardiserte rutiner for å melde bekymring for eksempel hvor skolefravær overstiger en viss grense.

Statsforvalteren understreker at en melding til barneverntjenesten er et stort inngrep i familiens selvbestemmelse og rett til privatliv. I tillegg kommer den følelsesmessige belastningen ved å bli meldt og undersøkt. Når det meldes bekymring uten at det foreligger tilstrekkelig grunnlag i de kravene som stilles for at meldeplikten er oppfylt, og som dermed ikke har hjemmel i lov, utgjør dette et rettssikkerhetsproblem for familier. Det er imidlertid viktig å være klar over at ansatte i kommunen og på skolene kan sende en melding til barneverntjenesten i samarbeid med foreldrene. Hvis det foreligger et samtykke fra foreldrene, kan den offentlige instansen kontakte barneverntjenesten, også i tilfeller som ikke utløser vilkårene for meldeplikt. Dette følger av forvaltningsloven § 13 a nr. 1. Et slikt samtykke må være informert (den som samtykker må blant annet få tilstrekkelig informasjon om innholdet i meldingen) og bør være skriftliggjort.

Statsforvalteren ber kommunedirektørene i Oslo og Viken følge opp:

Statsforvalteren presiserer at høyt skolefravær kan ha mange årsaker, for eksempel utrygt skolemiljø, manglende tilrettelegging, helseproblemer eller annet. Skolene må derfor alltid vurdere selvstendig i den konkrete saken om det er grunnlag for å melde bekymring til barneverntjenesten i henhold til lovhjemmelen.

Vi viser til kommunelovens internkontrollbestemmelse i § 25-1 hvoretter kommunen skal sikre at lover og forskrifter følges og at det er kommunedirektøren som er ansvarlig for internkontrollen.

På bakgrunn av dette ber vi kommunedirektørene i Oslo og Viken gjennomgå egne rutiner og informasjon i veiledere og på nettsider om meldeplikten til barneverntjenesten. Kommunedirektørene bes også å følge opp at skoleledelsen ivaretar nødvendig opplæring av skolesektorens ansatte når det gjelder opplæringslovens bestemmelser på området. Dere må selv vurdere om intern opplæring, veiledere, rutiner og innhold på nettsider er i samsvar med gjeldende rett, herunder foreta nødvendige endringer ved behov.

Statsforvalteren viser avslutningsvis til at Barne- og familiedepartementet har bedt Bufdir om å revidere veilederen som omhandler samarbeid mellom skole og barnevern, hvilket tilsier at de kommunale veilederne bør revideres i samsvar med dette.

Vi ber om at dette brevet gjøres kjent for kommunens skoleledelse, barnevernledelse og øvrige relevante tjenesteområder.

Med hilsen

Grethe Hovde Parr
avdelingsdirektør
Barnehage- og utdanningsavdelingen

Mari Hagve
avdelingsdirektør
Sosial- og barnevernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakerliste:

Sarpsborg kommune	Postboks 237	1702	SARPSBORG
Halden kommune	Postboks 150	1751	HALDEN
Drammen kommune	Postboks 7500	3008	DRAMMEN
Lier kommune	Postboks 205	3401	LIER
Enebakk kommune	Prestegårdsveien 4	1912	ENEBAKK
Nes kommune	Postboks 114	2151	ÅRNES
Ullensaker kommune	Postboks 470	2051	JESSHEIM
Indre Østfold kommune	Postboks 34	1861	TRØGSTAD
Jevnaker kommune	Kirkegata 6	3520	JEVNAKER
Lunner kommune	Sandsvegen 1	2740	ROA
Våler kommune	Herrredshuset, Kjosveien 1	1592	VÅLER I VIKEN

Ål kommune	Tingstugu, Torget	3570	ÅL
Ås kommune	Postboks 195	1431	ÅS
Hurdal kommune	Minneåsvegen 3	2090	HURDAL
Gjerdrum kommune	Postboks 10	2024	GJERDRUM
Lørenskog kommune	Postboks 304	1471	LØRENSKOG
Nannestad kommune	Postboks 3	2031	NANNESTAD
Rakkestad kommune	Postboks 264	1891	RAKKESTAD
Råde kommune	Skråtorpveien 2A	1640	RÅDE
Modum kommune	Postboks 38	3371	VIKERSUND
Nore og Uvdal kommune	Sentrum 16	3630	RØDBERG
Aurskog-Høland kommune	Rådhusveien 3	1940	BJØRKELANGEN
Vestby kommune	Postboks 144	1541	VESTBY
Nordre Follo kommune	Postboks 3010	1402	SKI
Marker kommune	Postboks 114	1871	ØRJE
Hvaler kommune	Storveien 32	1680	SKJÆRHALDEN
Ringerike kommune	Postboks 123 Sentrum	3502	HØNEFOSS
Hole kommune	Viksveien 30	3530	RØYSE
Øvre Eiker kommune	Postboks 76	3301	HOKKSUND
Flesberg kommune	Lampelandhagan 7	3623	LAMPELAND
Frogn kommune	Postboks 10	1441	DRØBAK
Oslo kommune	Rådhuset	0037	OSLO
Skiptvet kommune	Postboks 115	1806	SKIPTVET
Aremark kommune	Rådhuset	1798	AREMARK
Kongsberg kommune	Postboks 115	3602	KONGSBERG
Hol kommune	Ålmannvegen 8	3576	HOL
Eidsvoll kommune	Postboks 90	2081	EIDSVOLL
Nesodden kommune	Postboks 123	1451	NESODDTANGEN
Rælingen kommune	Postboks 100	2025	FJERDINGBY
Asker kommune	Katrineåsveien 20	3440	RØYKEN
Moss kommune	Postboks 175	1501	MOSS
Flå kommune	Sentrumsvegen 24	3539	FLÅ
Hemsedal kommune	Hemsedalsvegen 2889	3560	HEMSEDAL
Sigdal kommune	Borgestubakken 2	3350	PRESTFOSS
Krødsherad kommune		3536	NORESUND
Bærum kommune	Postboks 700	1304	SANDVIKA
Nesbyen kommune	Alfarvegen 117	3540	NESBYEN
Fredrikstad kommune	Postboks 1405	1602	FREDRIKSTAD
Gol kommune	Gamlevegen 4	3550	GOL
Rollag kommune	Vrågåvegen 10	3626	ROLLAG
Nittedal kommune	Postboks 63	1483	HAGAN
Lillestrøm kommune	Postboks 313	2001	LILLESTRØM